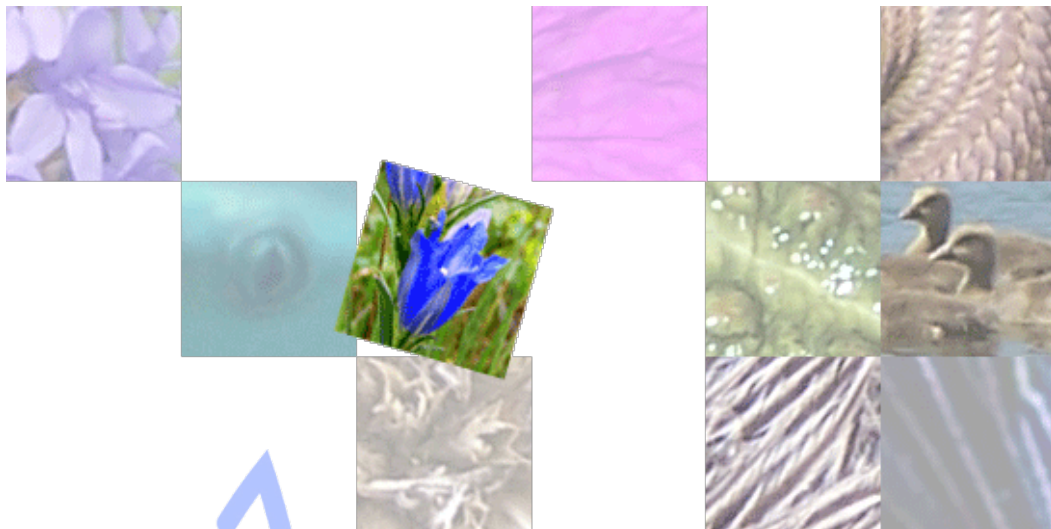

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Nader onderzoek flora en fauna

Griftdijk Noord 20 te Lent

Nader onderzoek flora en fauna

Griftdijk Noord 20 te Lent

Opdrachtgever
Contactpersoon

De Vree en Sliepen B.V.
de heer W. van Vreeswijk

Projectnummer
Datum
Auteur

22052
28 oktober 2022
ing. H.H.J. van der Burgt

Wijze van citeren

Burgt, H.H.J. van der, Nader onderzoek flora en fauna Griftdijk Noord 20 te Lent. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2022.

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

ECOquickscan ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap
't Grieth 10 | 6924BJ Loo (Gld) | T 026-3034219 | info@ecoquickscan.nl | www.ecoquickscan.nl | KvK: 75203901

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Gebiedsbeschrijving	1
1.3	Beoogde ingrepen	2
1.4	Leeswijzer	2
2.	WETTELIJK KADER	3
2.1	Soortenbescherming	3
3.	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
3.1	Marterachtigen	4
3.2	Vleermuizen	4
3.3	Jaarrond beschermde vogels	6
3.3.1	Huismus	6
3.3.2	Gierzwaluw	6
3.4	Overige waarnemingen	6
4.	RESULTATEN	7
4.1	Marterachtigen	7
4.2	Vleermuizen	8
4.2.1	Foeragegedrag	9
4.2.2	Vaste vliegroutes	9
4.2.3	Kraamverblijfplaatsen	9
4.2.4	Zomerverblijfplaatsen	9
4.2.5	Paarverblijfplaatsen	9
4.2.6	Winterverblijfplaatsen	9
4.3	Jaarrond beschermde vogels	10
4.4	Overige waarnemingen	10
4.4.1	Ekster	10
4.4.2	Egel	10
4.4.3	Ransuil	10
4.4.4	Kerkuil	10
5.	CONCLUSIE	12
5.1	Beschermde soorten	12
5.2	Consequenties	12

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Bijlagen

- Bijlage 1 Literatuurlijst
- Bijlage 2 Wet natuurbescherming
- Bijlage 3 Gebiedsfuncties voor vleermuizen

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Lent (gemeente Nijmegen, provincie Gelderland) is, binnen het project Griftdijk Noord 20, beoogd de bestaande bebouwing te slopen om ruimte vrij te maken voor de nieuwbouw van 7 woningen. In het kader van de beoogde ontwikkelingen heeft De Vree en Sliepen B.V., op basis van een eerder uitgevoerde quickscan Wet natuurbescherming (Jeronimus, 2022), aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* verzocht een nader onderzoek uit te voeren naar marterachtigen, vleermuizen, huismus en gierzwaluw. In het voorliggende rapport worden de resultaten en conclusies van dit onderzoek weergegeven.

Luchtfoto plangebied en directe omgeving (Jeronimus, 2022)

1.2 Gebiedsbeschrijving

De onderzoekslocatie ($\pm 3.270 \text{ m}^2$) ligt aan de Griftdijk Noord 20, te Lent. Het plangebied is bebouwd met een oude woning met rieten zadeldak. De woning is uitgebouwd met een garage met dakpannen zadeldak. Op het erf staat een vervallen schuurtje en een kas. Het erf bestaat uit een bestraat deel aan de oostzijde en het overige deel bestaat uit grasland, hagen, bomen en struikbegroeiing.

Ten noordoosten van het plangebied was een schoolgebouw aanwezig (reeds gesloopt). Aan de noordwestzijde staan vrijstaande woningen met erven. Ten zuidoosten bevindt zich bouwgrond.

Onderstaand een impressie van het plangebied middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek in het kader van de quickscan Wet natuurbescherming (Jeronimus, 2022).

Figuur 3. Aanzicht op tuin en woning vanuit zuidoostzijde.

Figuur 4. Voorgevel en deel uitbouw vanuit zuidwestzijde.

Figuur 5. Uitbouw garage gezien vanuit noordzijde.

Figuur 6. Vervallen schuurtje in het noorden van de onderzoekslocatie.

Figuur 7. Kas aan de noordoostzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 8. Betegeld deel van het erf aan de zuidwestzijde.

Figuur 9. Zolder van het woonhuis.

Figuur 10. Zolder van de garage.

Figuur 11. Vervallen schuurtje op onderzoekslocatie.

1.3 Beoogde ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen om ruimte vrij te maken voor de nieuwbouw van 7 woningen. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging benodigd. In onderstaande figuur is de toekomstige situatie op kaart weergegeven. De huidige vegetatie zal verwijderd worden. In het ontwerp wordt begroeiing gerealiseerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de natuurwetgeving. Hoofdstuk 3 gaat in op de toegepaste onderzoeksmethode(s). De resultaten van het onderzoek komen aan bod in hoofdstuk 4. In de conclusies, beschreven in hoofdstuk 5, wordt duidelijk wat de consequenties zijn naar aanleiding van het onderzoek.

2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland. Soortenbescherming is geregeld in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting opgenomen bij de soort- en gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Het nader onderzoek naar marterachtigen, vleermuizen, huismus en gierwaluw voor het project Griftdijk Noord 20 te Lent is uitgevoerd in het kader van soortenbescherming (hoofdstuk 3) van de Wet natuurbescherming.

2.1 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

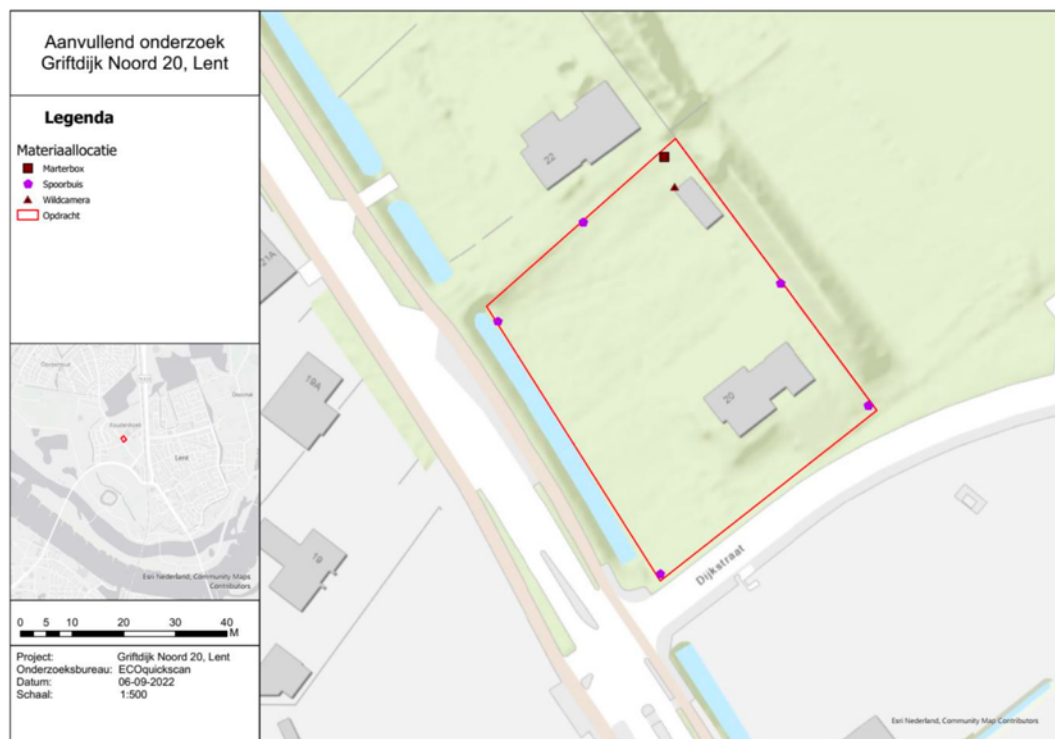
Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

3. ONDERZOEKSMETHODIEK

Het inventariseren van flora en fauna gebeurt, indien beschikbaar en toepasbaar, aan de hand van protocollen of 'vaste' inventarisatiemethodes. Deze methodes leiden vaak tot een goed beeld van de te onderzoeken soort of soortgroep in het plangebied. Indien mogelijk wordt dan ook volgens deze breed geaccepteerde onderzoeksmethode(s) geïnventariseerd. Hieronder wordt per soort of soortgroep de onderzoeksmethode(s) weergegeven.

3.1 Marterachtigen

Op basis van de quickscan Wet natuurbescherming (Jeronimus, 2022) is onderzoek uitgevoerd naar kleine marterachtigen en steenmarter. Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de provincie Gelderland. In de periode van 30 juni tot en met 11 augustus 2022 (6 weken) zijn in het plangebied 5 sporenbuizen, 1 marterbox en 1 cameraval (met lokstof; pindakaas) actief geweest. Deze onderzoeksmiddelen zijn elke twee weken gecontroleerd/uitgelezen.

Materiaalallocaties onderzoek marterachtigen

3.2 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform het protocol voor het inventariseren van vleermuizen (afgekort "Vleermuisprotocol") dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ, in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur¹. In het Vleermuisprotocol worden verschillende onderzoeksperiodes onderscheiden naar

¹ De onderzoeksinspanning voor dit onderzoek is gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2021.

de verschillende functies (zie bijlage 3) dat een gebied kan hebben voor vleermuizen. Binnen het plangebied is onderzoek uitgevoerd naar kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen. Het onderzoek is, op basis van de quick scan flora en fauna, met name gericht op gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis. Het onderzoek naar kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen geeft ook inzicht in andere mogelijk belangrijke functies van het plangebied voor vleermuizen.

Het onderzoek naar vleermuizen vindt plaats met behulp van een batdetector (een apparaat dat ultrasone vleermuisgeluiden omzet in voor het menselijk oor hoorbare geluiden). Met meerdere personen² (uitgerust met een Petterson D240x) is op 27 mei, 9 juni, 2 juli, 13 juli, 23 augustus en 13 september 2022 onderzoek gedaan naar kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen. Het onderzoek heeft zowel rond zonsopgang (ochtendonderzoek) als rond zonsondergang (avondonderzoek) plaatsgevonden. 's Ochtends wordt voornamelijk gekeken naar zwermgedrag nabij de verblijfplaats. In de avond wordt gekeken naar uitvliegers en tijdens het paarseizoen wordt geluisterd naar roepende mannetjes vanuit of in de nabijheid van de verblijfplaats.

Weersomstandigheden

Onderzoek naar vleermuizen is sterk gebonden aan weersomstandigheden, als het bijvoorbeeld hard waait of de temperatuur te laag is verlaten vleermuizen hun verblijfplaats niet. In tabel 3.1 staan de weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek. De veldbezoeken zijn allen uitgevoerd tijdens optimale weersomstandigheden, ruim binnen de vereisten van het vleermuisprotocol 2021.

Tabel 3.1: Weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek naar vleermuizen.

Datum	Zonsonder- of opgang	Tijdstip onderzoek	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Onderzoeks- omstandigheden
27 mei 2022	05:28	02:26 – 05:31	11 – 15	2 – 3 (4)	Optimaal
9 juni 2022 ^I	21:54	20:58 – 00:28	18	0 – 1	Optimaal
2 juli 2022 ^{II}	21:59	20:54 – 22:33	18	1 – 2	Optimaal
13 juli 2022 ^I	21:51	20:50 – 00:28	19 – 20	2 – 3	Optimaal
23 aug. 2022	20:44	20:43 – 00:06	24	Windstil	Optimaal
13 sept. 2022	19:56	19:48 – 22:59	17	2 – 3	Optimaal

^I Voorafgaand aan de vleermuisronde is onderzoek uitgevoerd naar gierzwaluw, vandaar dat er een uur voor zonsondergang is gestart.

^{II} Extra vleermuisronde; betreft een onderzoeksrunde naar gierzwaluwen en daarmee geen volledige, 2 uur durende, ronde naar vleermuizen.

² Voor de onderzoeksinspanning en inzet van personen is rekening gehouden met de vereisten zoals opgenomen in het Vleermuisprotocol 2021. Binnen ECOquickscan wordt de onderzoeksinspanning altijd bepaald door Haico van der Burgt, ervaren (vleermuis)onderzoeker en ondermeer een actief lid van het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus.

3.3 Jaarrond beschermde vogels

3.3.1 Huismus

Het nader onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek zoals beschreven in het 'Kennisdocument Huismus' van BIJ12, versie 1.0, juli 2017 en conform de richtlijnen van de provincie Gelderland. Op 4 mei en 14 mei 2022 is gekeken naar in- en uitvliegende vogels, territorium- en nestindicerend gedrag, sporen (poepjes, nesten, etc.) en de aanwezigheid van jonge vogels in het gebied.

Tabel 3.2: Weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek naar huismus.

Datum	Zons- opgang	Tijdstip onderzoek	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Onderzoeks- omstandigheden
4 mei 2022	06:02	10:45 – 11:56	12	1	Optimaal
14 mei 2022	05:45	10:04 – 11:12	16	1 – 2	Optimaal

3.3.2 Gierzwaluw

Het nader onderzoek naar de gierzwaluw is uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek zoals beschreven in het 'Kennisdocument Gierzwaluw' van BIJ12, versie 1.0, juli 2017 en conform de richtlijnen van de provincie Gelderland. Op 9 juni, 2 juli en 13 juli 2022 is gekeken naar in- en uitvliegende vogels, territorium- en nestindicerend gedrag, sporen (poepjes, nesten, etc.) en de aanwezigheid van jonge vogels in het gebied.

Tabel 3.3: Weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek naar gierzwaluw.

Datum	Zons- ondergang	Tijdstip onderzoek	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Onderzoeks- omstandigheden
9 juni 2022 ¹	21:54	20:58 – 00:28	18	0 – 1	Optimaal
2 juli 2022	21:59	20:54 – 22:33	18	1 – 2	Optimaal
13 juli 2022 ¹	21:51	20:50 – 00:28	19 – 20	2 – 3	Optimaal

¹ Aansluitend op het onderzoek naar gierzwaluw is onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. Vandaar dat het onderzoek tot ruim na zonsondergang is uitgevoerd.

3.4 Overige waarnemingen

Tijdens het nader onderzoek naar marterachtigen, vleermuizen, huismus en gierzwaluw is ook gelet op de aanwezigheid van andere (beschermde) soorten in het plangebied. Wanneer er overige (beschermde) soorten zijn waargenomen, zijn deze waarnemingen genoteerd en beschreven.

4. RESULTATEN

Het nader onderzoek voor het project Griftdijk Noord 20 te Lent heeft het onderstaande resultaat opgeleverd.

4.1 Marterachtigen

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen van kleine marterachtige en steenmarter (*Martes foina*) gedaan; vaste rust- en verblijfplaats worden niet verwacht. Tijdens het nader onderzoek zijn in de sporenbuizen wel prenten van muizen aangetroffen.

Prenten van muizen in de sporenbuizen.

4.2 Vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen bestaat uit twee delen. Op de onderzoeksmomenten in mei, juni en juli 2022 is het voorkomen van kraam- en zomerverblijfplaatsen onderzocht. Dit onderzoek heeft ook inzicht gegeven in het voorkomen vliegroutes en het foerageergedrag van vleermuizen. De onderzoeksmomenten in augustus en september 2022 hebben inzicht gegeven in het voorkomen van paarverblijfplaatsen.

Figuur 4.1: Waarnemingen van vleermuizen binnen en in de directe omgeving van het plangebied.

Op figuur 4.1 zijn de waarnemingen van alle onderzoeksmomenten bijeengebracht. De kaart geeft op het gebied van het foerageergedrag vooral weer welke elementen (regelmatig) gebruikt worden. Het is geen weergave van de activiteit van vleermuizen gedurende de onderzoeksronde. Het aantal vleermuizen dat gebruik maakt van het gebied is hieronder tekstueel uitgelegd.

4.2.1 Foerageergedrag

Tijdens het onderzoek zijn drie vleermuissoorten waargenomen, namelijk gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). De ruige dwergvleermuis en laatvlieger zijn alleen buiten het plangebied waargenomen. De gewone dwergvleermuis is tijdens alle rondes waargenomen in kleine aantallen (1 – 3 exemplaren). De dieren foerageerde in de tuin rondom de woning.

4.2.2 Vaste vliegroutes

Binnen en direct aansluitend aan het plangebied zijn geen vliegroutes waargenomen.

4.2.3 Kraamverblijfplaatsen

Binnen en direct aansluitend aan het plangebied zijn geen kraamverblijfplaatsen aangetroffen.

4.2.4 Zomerverblijfplaatsen

In het plangebied is één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis waargenomen (zie figuur 4.1). Deze verblijfplaats bevindt zich waarschijnlijk onder de houten afwerkplank tussen de gevel en het rietdak. De spouw is in het verleden nageïsoleerd; een verblijf in de spouw is dan ook niet waarschijnlijk. Het is onduidelijk of vleermuizen naar de zolder kunnen (in de quickscan Wet natuurbescherming (Jeronimus, 2022) staat dat de zolder wel toegankelijk is).

Uitvlieglocatie zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis

De zomerverblijfplaats is tijdens alle rondes waargenomen.

4.2.5 Paarverblijfplaatsen

Binnen en direct aansluitend aan het plangebied zijn geen paarverblijfplaatsen aangetroffen. De zomerverblijfplaats is ook in het najaar in gebruik, maar tijdens beide onderzoekrondes zijn geen baltsactiviteiten vastgesteld. Waarschijnlijk betreft het een niet geslachtsrijp dier dat hier verblijft.

4.2.6 Winterverblijfplaatsen

Het gebouw is ongeschikt als massawinterverblijfplaats. De afwezigheid van zwermactiviteiten tijdens het najaarsonderzoek bevestigt dit.

Kleine winterverblijfplaatsen van soorten die in gebouwen (woningen) overwinteren, zoals de gewone dwergvleermuis, zijn niet tot nauwelijks te onderzoeken. De aanwezigheid van een, jaarrond in gebruik zijnde, zomerverblijfplaats is voor de gewone dwergvleermuis vaak een indicatie dat het gebouw ook geschikt is als winterverblijfplaats voor een kleine groep of solitair overwinterde gewone dwergvleermuizen. Afhankelijk van het type bebouwing zijn deze winterverblijfplaatsen alleen geschikt in milde winters of ook tijdens strenge vorst (vaak alleen als vleermuizen gebruik kunnen maken van ruimtes in de spouw of op zolder). Mogelijk kunnen dieren in dit gebouw gebruik maken van de (onverwarmde) zolder; een kleine winterverblijfplaats is daarmee niet uit te sluiten.

4.3 Jaarrond beschermde vogels

Binnen het plangebied zijn geen nesten of nestlocaties (vaste rust- en verblijfplaats) van huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*) waargenomen. De huismus foerageert wel veelvuldig in het plangebied; deze dieren broeden in de woning Griftdijk Noord 21/21a.

4.4 Overige waarnemingen

Tijdens het onderzoek naar marterachtigen, vleermuizen, huismus en gierzwaluw zijn ook waarnemingen van andere (beschermde) soorten gedaan.

4.4.1 Ekster

In de spar achter de garage was tijdens het onderzoek naar de huismus een eksternest in aanbouw. Of de ekster (*Pica pica*) uiteindelijk gebroed heeft op deze locatie is niet bekend.

4.4.2 Egel

Tijdens het onderzoek is op 27 mei 2022 één exemplaar van de egel (*Erinaceus europaeus*) waargenomen in de tuin.

4.4.3 Ransuil

Op 27 mei 2022 is om 3:48 uur kortstondig en eenmalig een ransuil (*Asio otus*) in een boom in het plangebied waargenomen. Aangezien het dier niet territoriaal was en tijdens de overige onderzoekrondes niet meer is waargenomen, betrof het hoogstwaarschijnlijk een jagend dier dat ergens in de ruime omgeving verblijft. Gezien het eenmalige bezoek is het plangebied niet van essentieel belang voor dit individu. Tijdens geen van de onderzoekrondes zijn verdere waarnemingen gedaan van de ransuil (ook geen roep/geluid op grotere afstand gehoord).

4.4.4 Kerkuil

Op 27 mei 2022 is om 4:18 uur kortstondig en eenmalig een kerkuil (*Tyto alba*) op het dak van het woonhuis in het plangebied waargenomen. Aangezien het dier niet territoriaal was en tijdens de overige onderzoekrondes niet meer is waargenomen, betrof het hoogstwaarschijnlijk een jagend dier dat ergens in de ruime omgeving verblijft. Gezien het eenmalige bezoek is het plangebied niet

van essentieel belang voor dit individu. Tijdens geen van de onderzoekrondes zijn verdere waarnemingen gedaan van de kerkuil (ook geen roep/geluid op grotere afstand gehoord).

5. CONCLUSIE

Uit de resultaten voor het project Griftdijk Noord 20 te Lent kunnen de onderstaande conclusies getrokken worden.

5.1 Beschermde soorten

In het plangebied is nader onderzoek uitgevoerd naar marterachtigen, vleermuizen, huismus en gierzwaluw.

Marterachtigen

In het plangebied zijn geen waarnemingen gedaan van kleine marterachtigen en steenmarter.

Vleermuizen

Tijdens het nader onderzoek is in het plangebied de volgende verblijfplaats van vleermuizen vastgesteld:

- 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis

De zomerverblijfplaatsen is mogelijk geschikt voor overwintering van één of enkele vleermuizen (bij toegang tot de zolder).

De voorstaande verblijfplaats van vleermuizen is beschermd conform de Wet natuurbescherming.

Huisumus

In het plangebied zijn geen nestlocaties van de huismus aangetroffen.

Wel zijn tijdens het nader onderzoek meerdere nestlocaties van de huismus buiten het plangebied waargenomen (Griftdijk Noord 21/21a).

Gierzwaluw

In het plangebied zijn geen nestlocaties van de gierzwaluw aangetroffen.

Ook buiten het plangebied zijn geen nestlocaties van de gierzwaluw waargenomen.

Overige waarnemingen

Tijdens het nader onderzoek is een nest van een ekster waargenomen. Ook zijn (eenmalig en kortstondig) een egel, ransuil en kerkuil waargenomen.

5.2 Consequenties

In het plangebied is een vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze vaste rust- en verblijfplaats is jaarrond beschermd. Negatieve effecten op de vaste rust- en verblijfplaats is, bij de sloop van het gebouw, niet uit te sluiten.

In het kader van de Wet natuurbescherming dient voor de gewone dwergvleermuis een ontheffing ex. artikel 3.5 aangevraagd te worden bij de Gedeputeerde Staten van de provincie.

In het kader van de ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming zal een activiteitenplan opgesteld moeten worden. In het activiteitenplan zal onder andere ingegaan moeten worden op mitigerende maatregelen en een onderbouwing van het wettelijk belang van de aanvraag. Mitigerende maatregelen hebben betrekking op de werkzaamheden (werkwijze), tijdelijke effecten en definitieve maatregelen om het plangebied opnieuw geschikt te maken voor soorten.

Verder zijn er een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 altijd van toepassing:

- In het broedseizoen van vogels mogen, zonder controle voorafgaand door een ecooloog, de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zouden kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of vernieling van nesten, rustplaatsen en eieren. Alle vogels zijn beschermd. Storing van nesten is onder artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) toegestaan mits niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor vogels die ook staan vermeld onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, inclusief Verdragen van Bern en Bonn) is verstoring niet toegestaan.
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - Voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - Het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - De werkzaamheden starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

BIJ12. Kennisdocument Huismus, versie 1.0, juli 2017.

BIJ12. Kennisdocument Huismus, versie 2.0, juni 2022.

BIJ12. Kennisdocument Gierzwaluw, versie 1.0 juli 2017.

Jeronimus, V.R., quickscan Wet natuurbescherming Griftdijk Noord 20 te Lent, Econsultancy, Doetinchem, 2022.

Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ, (destijds; eerste versie van het protocol) in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol, versie 2021.

Provincie Gelderland, Toelichting aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb) Hoofdstuk 3 soorten, versie 22 juni 2021.

Websites:

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.rijksoverheid.nl

BIJLAGE 2

Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming

Voor gebiedsbescherming is hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming bepalend. Indien gebiedsbescherming aan de orde is, zijn er verschillende stappen in onderzoek te onderscheiden: een Voortoets en afhankelijk van de conclusie in de Voortoets een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling.

Bij een Voortoets komen de volgende onderdelen aan bod:

- beschrijving van de bestaande en nieuwe situatie. In het geval van een wijziging van bedrijfsactiviteiten het in beeld brengen van de bestaande situatie en de gewijzigde bedrijfsactiviteiten;
- welke milieueffecten deze (bedrijfs)activiteiten hebben op de omgeving;
- welke van de soorten en habitats, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, schade ondervinden;
- welke (bedrijfsmatige) activiteiten kunnen leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling

Indien uit de Voortoets blijkt dat een ruimtelijke ingreep geen negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied dan is het onderzoek gereed. Indien uit de voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied, maar zeker niet significant negatief, dan moet een Verstorings- en Verslechteringstoets worden opgesteld. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft en mogelijk ook een significant negatief effect dan moet een Passende Beoordeling worden opgesteld.

Een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling vormt de basis voor de aanvraag voor een vergunning.

Wet natuurbescherming – soortenbescherming

Voor soortenbescherming is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, verdragen van Bern en Bonn) en nationaal beschermde soorten. Er zijn verbodsbepalingen opgenomen, bepalingen voor algemene vrijstelling en project specifieke ontheffingen en de belangen die aangetoond dienen te worden om een ontheffing te verkrijgen.

Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen, opzettelijk te storen (tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort). Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen en eieren te rapen en deze onder zich te hebben.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Het is verboden in het wild levende dieren (waaronder diverse vogelsoorten) van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk te verstoren, eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.

Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten (artikel 3.10)

Het verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel A, opzettelijk te doden of te vangen, vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de bovenstaand beschreven verboden kent de Wet natuurbescherming ook een zorgplicht. In artikel 1.11 is opgenomen dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat schadelijke handelingen achterwege blijven, dan wel noodzakelijke maatregelen getroffen worden om die schadelijke gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Procedurele consequenties

Voor ruimtelijke ingrepen is het allereerst van belang te toetsen of er sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen. Voor vogelrichtlijn soorten is het bijvoorbeeld van belang te beoordelen of een verstoring van wezenlijke invloed is. Voor de nationaal beschermde soorten zijn er per provincie lijsten opgesteld met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt. Over het algemeen zijn dit de meer algemeen voorkomende soorten zoals het konijn of de vos.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van beschermde soorten is ontheffing ex. artikel 3.3, 3.8 en/of 3.10 van de Wet natuurbescherming nodig van Gedeputeerde Staten. Het uitvoeren van een ruimtelijke ingreep, indien er sprake is van een overtreding van één van de bovenstaande beschreven verbodsbepalingen, kan door middel van een goedgekeurde gedragscode of een verkregen ontheffing. Een gedragscode geldt voor zowel de internationaal beschermde soorten als de nationaal beschermde soorten.

In een gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schade van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een

goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd.

Voor een ontheffing zijn procedurele consequenties afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Er zijn drie soorten verbodsbepalingen en gekoppeld aan deze bepalingen zijn er ook drie beschermingsregimes:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, verdrag van Bern en/of Bonn;
- nationaal beschermde soorten.

Voor het verkrijgen van een ontheffing moet als eerste een belang worden aangetoond op grond waarvan een ontheffing kan worden verkregen voor het overtreden van de verbodsbepalingen.

Voor Vogelrichtlijn soorten moet een belang worden aangetoond zoals opgenomen in de Vogelrichtlijn. Voor ruimtelijke ingrepen zijn dat:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna.

Voor habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn zijn dat:

- bescherming van de wilde flora of fauna, of instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Voor nationaal beschermde soorten is dat:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

BIJLAGE 3

Gebiedsfuncties voor vleermuizen

De onderstaande definities zijn overgenomen uit het vleermuisprotocol.

Verblijfplaatsen

Alle typen verblijfplaatsen zijn beschermd.

- **Zomerverblijfplaats:**
Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is.
- **Kraamverblijfplaats:**
Een verblijfplaats van een kraamgroep met vrouwtjes met jongen.
- **Paarverblijfplaats:**
Een verblijfplaats of de omgeving daarvan, waar ten minste een baltsend mannetje of meerdere vleermuizen overdag verblijven en paren of komen zwermen. Welk gedrag is waar te nemen, is afhankelijk van de soort. Te herkennen aan zwermgedrag en/of baltsroepen. (Zwermen bij het invliegen komt bij meer verblijfsfuncties voor.)
- **Winterverblijfplaats:**
Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Het betreft bij soorten die jaarrond in hun leefgebied blijven nogal eens een voormalige paarplaats of een andere verblijfplaats. Er zijn bij soorten als gewone dwergvleermuis massawinterverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen voor kleinere groepen te onderscheiden.

Overige elementen

Indien aantasting van de onderstaande elementen het functioneren van een verblijfplaats aantast is bescherming aan de orde.

- **Vliegroute:**
Een vaste route van een vleermuis of een groep van vleermuizen vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied of tussen verblijfplaatsen visa versa.
- **Migratieroute:**
Een vaste route van zomerleefgebied naar winterverblijfplaats of winterleefgebied en visa versa.
- **Foerageergebied:**
Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert.